

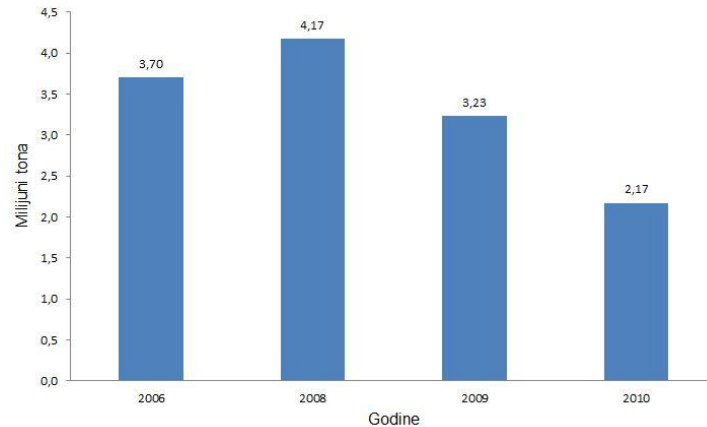
PROIZVODNJA ASFALTA U HRVATSKOJ U 2010. GODINI

Sažetak

U radu se analizira proizvodnja asfaltnih mješavina u Hrvatskoj u 2010. godini i trend pada proizvodnje u odnosu na prethodne godine. Navode se građevinske tvrtke koje su pojedinačno proizvele najveće količine asfalta u prošloj godini a i njihova proizvodnja uspoređuje sa znatno boljim rezultatima u 2009. i 2008. godini, iako ima i rijetkih obrnutih primjera. Analiziraju se instalirani kapaciteti postojećih asfaltnih baza i njihova iskorištenost u prošloj godini.

1. Proizvodnja asfaltnih mješavina u 2010. godini - ukupno i po vrstama

Tijekom prošle godine na svim asfaltnim bazama u Hrvatskoj proizvedeno je i ugrađeno **ukupno 2,17 milijuna tona asfaltnih mješavina** za izgradnju i održavanje cesta u Hrvatskoj. Za usporedbu, u 2009. godini je proizvedeno ukupno 3,23 milijuna tona svih vrsta asfaltnih mješavina, a u 2008. godini ukupno 4,17 milijuna tona svih vrsta asfaltnih mješavina. Vidljiv je trend značajnog pada proizvodnje u prošloj godini za 33% u odnosu na 2009. godinu, a u odnosu na 2008. godinu proizvodnja asfaltnih materijala je prepolovljena. To je značajno manja proizvodnja i u usporedbi s 2006. godinom u kojoj je proizvedeno 3,70 milijuna tona asfalta (slika 1).

Slika 1. Trend promjene količine proizvedenog asfalta u Hrvatskoj od 2006. do 2010. godine

Procjena vrijednosti ukupnog asfaltnog posla u Hrvatskoj u 2009. godini, dakle proizvodnje i ugradnje asfalta, iznosi oko 800 milijuna kuna u usporedbi s 1,2 milijarde kuna u 2009. godini, odnosno s preko 1,5 milijardu kuna u 2008. godini. Navedena situacija, a nema optimističnih najava niti za ovu godinu, iziskuje ozbiljno promišljanje svih tvrtki uključenih u asfaltni posao u Hrvatskoj. Posebno stoga što je ozbiljan pad proizvodnje i ugradnje asfaltnih mješavina ujedno i pokazatelj daljnjeg značajnog pada ukupnih aktivnosti u cestovnom sektoru u 2010. godini. Ukoliko se opisani trend ne promijeni to će zasigurno iziskivati i analizu mogućih racionalizacija glede proizvodnje i ugradnje asfaltnih mješavina. Sve više pažnje će trebati posvećivati održivosti i „zelenoj“ proizvodnji tog ključnog

materijala u izgradnji i održavanju cesta, pri čemu prvenstveno mislim na ponovno korištenje/recikliranje starog asfalta za proizvodnju novih asfaltnih proizvoda, maksimalnoj zaštiti okoliša, čemu između ostalog doprinosi i proizvodnja nisko-temperaturnih asfaltnih mješavina.

Od ukupne proizvodnje asfaltnih mješavina u 2010. godini 57% proizvedenih asfaltnih mješavina ugrađeno je u završne slojeve kolnika, 3,5% mješavina u vezne slojeve i 39,5% mješavina u nosive slojeve kolnika (slika 2). Za završne slojeve kolnika u najvećoj mjeri su korištene asfaltbetonske mješavine (95%), znatno manje SMA asfaltne mješavine (5%) a porozni asfalti u zanemarivoj količini (2.000 tona).

Slika 2. Proizvodnja asfalta u 2009. godini po vrstama asfaltnih mješavina

U 2010. godini proizvedeno je i ugrađeno i oko 400.000 m² mikroasfalta, uglavnom kroz aktivnosti održavanja postojećih cestovnih mreža.

2. Najveći proizvođači asfaltnih mješavina

U Hrvatskoj ukupno četrdeset tvrtki proizvodi asfaltne materijale, s tim da gotovo sve ujedno i izvode asfalterske radove. U Hrvatskoj još uvijek ne postoje „tvornice“ asfalta, asfaltna postrojenja u vlasništvu su cestograđevnih tvrtki koje ujedno i izvode radove izgradnje i održavanja cesta. Možda sadašnja situacija kontinuiranog značajnog smanjenja radova u cestovnom sektoru, dakle i potražnje za proizvodnjom i ugradnjom asfaltnih materijala, pokrene razmišljanje o „gašenju“ prekobrojnih asfaltnih baza (obično nižih pojedinačnih kapaciteta) i organizaciju proizvodnje asfalta kroz dioničarska društva u vlasništvu više građevinskih tvrtki i drugih vlasnika.

Lista tvrtki koje su u prošloj godini proizvele najveće količine asfalta donekle se promijenila u odnosu na 2009. godinu, a značajno su smanjene i proizvedene količine asfalta.

Proizvođači asfaltnih materijala s pojedinačnom proizvodnjom većom od skromnih 100.000 tona u prošloj godini nažalost su svedeni na samo šest odnosno sedam tvrtki, ako se promatra i cijela Strabag grupa a ne njene pojedinačne tvrtke:

1. CESTA d.d. Pula	292.227 tona/godišnje
2. CESTA d.d., Varaždin	251.733 tona/godišnje
3. STRABAG GRUPA HRVATSKA	186.000 tona/godišnje
4. ZAGREBAČKE CESTE	145.843 tona/godišnje
5. G.P. KRK d.d.	122.596 tona godišnje
6. OSIJEK – KOTEKS d.d.	119.210 tona/godišnje
7. HIDROELEKTRA NISKOGRADNJA d.d.	100.000 tona/godišnje

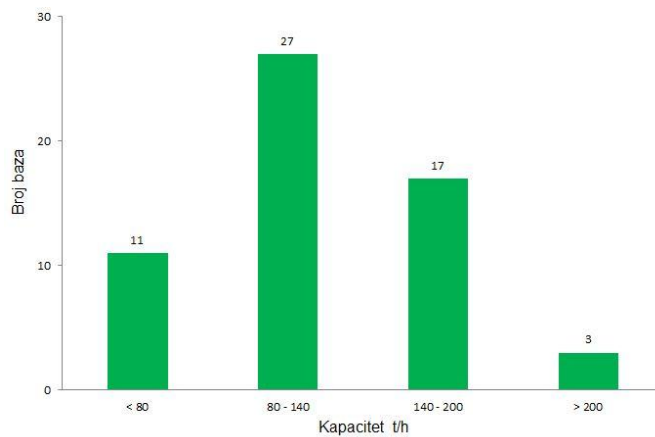
Na prvo mjesto po prošlogodišnjoj proizvodnji popela se CESTA d.d. iz Pule, koja je uspjela proizvodnju iz 2009. godine od 169 tisuća tona asfalta povećati na respektabilnih 292 tisuće tona ili za čak 70%, prvenstveno zahvaljujući vrlo intenzivnoj izgradnji drugog kolnika na Istarskom ipsilonu. Zahvaljujući ukupnom kapacitetu svoje dvije asfaltne od 400 tona na sat to je teoretski bilo moguće proizvesti u osamdesetak radnih dana ili nepuna četiri mjeseca. Međutim, to je jedini primjer povećanja proizvodnje asfalta kod većih proizvođača asfaltnih materijala. Sadašnju izrazito nepovoljnu situaciju najbolje ilustriraju ostali veliki proizvođači:

- CESTA d.d. Varaždin: proizvodnja je s 373 tisuće tona u 2009. godini pala na 252 tisuće tona asfalta u 2010. godini - smanjenje za jednu trećinu.
- STRABAG GRUPA HRVATSKA (koja uključuje STRABAG d.o.o., PZC SPLIT, CESTAR iz Slavenskog Broda, IGM Oštra i EUROASFALT) je s proizvedenih nešto više od 370 tisuća tona asfalta bila najveći proizvođač asfalta u Hrvatskoj u 2009. godini – 2010. godine proizvela je tek 186 tisuća tona asfalta, dakle polovinu količine proizvedene prethodne godine.
- ZAGREBAČKE CESTE: proizvodnja je s 292 tisuće tona u 2009. godini pala na 146 tisuća tona asfalta u 2010. godini - proizvodnja je prepolovljena.
- G.P. Krk d.d.: proizvodnja je s 231 tisuću tona u 2009. godini pala na 123 tisuće tona asfalta u 2010. godini – proizvodnja je smanjenje za gotovo 50%.
- OSIJEK – KOTEKS d.d.: proizvodnja je s 338 tisuća tona u 2009. godini pala na 119 tisuća tona asfalta u 2010. godini – smanjenje na gotovo trećinu.
- HIDROELEKTRA NISKOGRADNJA d.d.: proizvodnja je s 120 tisuća tona u 2009. godini pala na 100 tisuća tona asfalta u 2010. godini – smanjenje za „samo“ 17%, ali je zato u odnosu na 368 tisuća tona asfalta proizvedenih u 2008. godini ukupni pad proizvodnje u te dvije godine na nešto više od jedne četvrtine proizvodnje asfalta iz 2008. godine.
- VIADUKT d.d. nije proizveo niti sto tisuća tona asfalta – proizvedenih 280 tisuća tona u 2009. godini palo je na tek jedva devedeset tisuća tona u 2010. godini, dakle na trećinu proizvodnje iz 2009. godine.

Slična situacija je i s ostalim proizvođačima asfalta. Pri tome treba napomenuti da je već u 2009. godini proizvodnja asfalta bila značajno manja nego 2008. godine. Ostaje za nadati se da u ovoj godini neće dalje padati potražnje za proizvodnjom (i ugradnjom) asfaltnih materijala u Hrvatskoj, slijedom toga i svih drugih aktivnosti u cestovnom sektoru. U narednim godinama može se sa sigurnošću predvidjeti postupni pad potražnje za asfaltnim materijalima za potrebe gradnje novih cesta ali sadašnje loše stanje postojeće cestovne mreže i njeno starenje svakako će iziskivati povećanje aktivnosti na obnovi i rekonstrukciji mnogih cesta, dakle i povećanu potražnju za asfaltnim materijalima. Veliki zaostatak u održavanju javnih cesta u Hrvatskoj (čak i na državnoj cestovnoj mreži gotovo je polovina cesta u lošem stanju) iziskuje ozbiljnu i dugoročnu promjenu strategije ulaganja u održavanje i obnovu već izgrađene cestovne infrastrukture. Ako se na vrijeme prirede ozbiljni projekti obnove dijelova državne cestovne mreže, vjerojatno bi imali dobre izgleda da se dijelom financiraju iz

raspoloživih pristupnih fondova Europske unije ali bi priprema tog projekta trebala odmah započeti.

U Hrvatskoj se u 2010. godini asfalt proizvodio na 58 asfaltnih baza ukupnog kapaciteta oko 6.000 tona na sat, uglavnom stacionarnih. Prevladavaju baze u rasponu kapaciteta 80 do 140 tona/h (27 asfaltnih baza), slijede baze kapaciteta 140 do 200t/h (17 asfaltnih baza), sa svega tri asfaltne baze kapaciteta preko 200t/h (slika 3). Ukupna moguća dnevna proizvodnja s postojećim kapacitetom asfaltnih baza je oko 63 tisuća tona asfalta (uz pretpostavku desetsatne dnevne proizvodnje). Dakle, prošle godine proizvedena količina od 2,13 milijuna tona mogla se teoretski proizvesti za manje od četrdeset radnih dana, dakle 1,5 mjeseca. To jasno govori o (ne)iskorištenosti postojećih asfaltnih baza u Hrvatskoj.

Slika 3. Struktura asfaltnih baza u Hrvatskoj